

Előfizetési ár

"MAGYAR DOHÁNYUJSÁG"-ra
 Egész évre . . . 4 frt.
 Fél évre . . . 2 frt.
 Negyed évre . . . 1 frt.

Megrendelés a kiadóhivatalban
 vagy utalvánnyal minden
 postahivatalnál eszközölhető.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest,

Váci-körút 35. szám.

Előfizetési ár

"MAGYAR DOHÁNYUJSÁG"-ra
 Egész évre . . . 4 frt.
 Fél évre . . . 2 frt.
 Negyed évre . . . 1 frt.

Megrendelés a kiadóhivatalban
 vagy utalvánnyal minden
 postahivatalnál eszközölhető.

KIADÓHIVATAL:

Budapest, V. Alkotmány-
utca 27, I. em. 15.

MAGYAR DOHÁNYUJSÁG.

A dohánytermelést és dohánykereskedést felkaroló gazdasági szaklap.

Tartalom: Pár szavunk. — Első kapálás. — Nehány szó a dohánytermelőkhöz. Irta: lovag Kleeberg Osvald, a tiszaroffi beváltó-hivatal főnöke. — A m. kir. dohányjövődék 1867—1884-ig. Irta: Kazay Rezső. — Magán dohány-kiállítók. — Vegyesek. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetés. — Tárca: A dohánypiálítási pavillon. Irta: Rosenfeld Ignác, budapesti dohánygyári hivatalnok.

Pár szavunk.

Erynedetlen buzgalommal küzdötünk lapunk megjelenése óta, — nem riadva vissza semmi fáradalomtól és anyagi áldozatoktól — s két cél lebegett mindig szemünk előtt: egyik s mindenesetre főczélunk az volt, hogy dohánytermesztőinknek szerény tehetségünk szerint és munkatársaink támogatása mellett némi szolgálatot tegyünk az által, ha itt-ott elesett tapasztalatainkat és megfigyelésünket másokkal is közöljük és egyes a természetstérdeklő kérdést megbeszélés tárgyává tesszük; a másik cél volt — mely mindnyájunk gyarlóságában leli magyarázatát — hogy a fentebb röviden vázolt működésünk által szakköreink és a dohánytermesztés körül buzgólkodók elismerését kinyerjük.

Hogy az elsöre nézve elértük-e azt, a mire fáradhatlanul törekedtünk, hogy hasznára legyen a dohánytermesztőinknek, annak megítélését olvasóinkra, mint legilletékesebb fórumra bizzuk.

De mindenesetre buzdítólag hat reánk, serkentőleg a további munkára az elismerés, melylyel a nagyméltóságú m. kir. Pénzügyministerium IV. Főosztálya (melynek ügyködési körébe esik a dohány-egyedárúság) bennünket kitüntetett.

Ugyanis, mint erről bennünket nevezett Pénzügyministerium 2777. sz. alatti átiratában értesít, a IV. Főosztály elhatározta, hogy lapunkra előfizet és példányt hivatalos példánynak tekint.

Nem titkolhatjuk el e fölötti örömmünket, különösen mert tudjuk, hogy a Pénzügyministerium azon osztályának vezetői szakszerűleg foglalkozván a dohánynyal, legilletékesebbek e kérdésben ítéletet hozni.

Fogadják tehát tőlünk csekély viszonzásul szívből jövő köszönetünket és azon ígéretünket, hogy ezután is a régi buzgósággal fogunk küzdeni gyenge erőnk szerint a kir. kincstár és a dohánytermesztők közös és kapcsolatos érdekei mellett. *A szerkesztőség.*

Első kapálás.

A helyesen elültetett és gyökeres palánták, az elültetés után 8—10 napra gyökeret vernek és ekkor mulhatlan

meg kell azokat kapálni — de azelőtt is; különösen, ha látjuk, hogy a földön csak némi gyom létezik, el ne mulaszszuk azt azonnal meggaraszolni, szóval a gazt elpusztítani; — rövid nyelű kapával kapáljuk meg a dohányt, daczára annak, hogy így szaporítlanabb mint a hosszú nyelűvel. Igaz, hogy jobban kell meghajolni és görnyedni, de jobban is lehet a gaz mulhatlan szükséges kivágását is eszközölni. Ezen első és kényes természetű munkára a leggyakorlottabb kertészeket válogassuk ki, s ha ilyenekkel nem bírnánk, a saját magunk kötelessége lesz minden megkapalándó dohánytő mellett ott állani, vagy teljesen megbízható egyén felügyelete alatt kell hogy a megtörténjenk.

Okvetlen szükséges, hogy a föld megporhanyósíttassék, de evvel egy gyökeret sem szabad megsérteni, vagy a tövét meglóditani. Ha a föld meg van keményedve, vagy a tő mellett rög van szorulva és félhető, hogy a kapával való odavágás által a gyökér, vagy derék megsérthető, meglóditatható, ez esetben a munkásnak az ujjával kell hogy a palánta körül a földet meglazítsa, és a föld szorításától a palántát megszabadítsa, mert a kapálásnak egyik fő tényezője abban áll, hogy az összeszorított palántát bilincseiből megszabadítsuk, a földet a gyökér mellett megporhanyósítsuk és a gazt elpusztítsuk.

Ha a kapálás után azonnal eső jön reá, ilyenkor a kivagdalt gyom megszokott fogamzani; az ily esetben mihelyt az idő kitisztul és a föld többé nem tapadós, lágy — azonnal meg kell újra kissé kapálni. Mindig jó, ha a kapálás után néhány órával, a midőn a nap jól süt, egy kis gereblyével a sorok közt a földet úgy mint a szállókban szokás, meggereblyézzük, mi által a gyom elfonnyad és kiszárad.

A dohány tövének azt a helyét kell kapálni, a hol még gyökér nincs, de legközelebb már lesz, — azért annyira ajánlatos azt rövid nyelű kapával a legóvatosabban eszközölni, — mert épen úgy, a mint az elültetésnél a legtöbb hibák történnek a megnyomás által, és azután keressük az okát, hogy miért nem fogamzott meg a palánta, pedig a legtöbb esetben az volt az oka, hogy meg lett szorítva és a sértés okozta a kivesztést, vagy betegeskedést, ily ily váratlan bajokat okozhat a kapa is, csakhogy ennek már sokkal rosszabb természete van, mint az ültetés alkalmából történt hibának, mert akkor még korábban levén, van idő helyre pótolni a

hiányzó palántát, de már a kapálás után ezzel nagyon elkéstünk, és a kapálás utáni kifoldozás bizon már nagyon keveset ér.

Még most van idő elég a hiányzókat pótolni, — a mennyiben az idő is elég kedvező; ki kell tehát a hiányzókat a hidegágyon levő gyökeres és erős palántákból foldozni, hogy az előbb elültetett és már növésnek indult palánták ezeket nagyon el ne nyomhassák, mert ha a foldozás gyöngye palántával történik, ez eset bizonyára bekövetkezik, és akkor úgy kell tekinteni, mintha azon része a földnek egészen üresen maradt volna, mert az oly foldozás mi hasznot sem hoz.

En a kapálás és foldozásról beszélek, mikor még igen sokan vannak, kik az ültetést csak most kezdték — vagy még el sem kezdték, de az még eddig nem késett és nem kell azért csüggedni, ha valaki még az utóbbi állapotban van, mert kedvező időjárásban egyenes száru, gyökeres, jó, meg nem öregegett palántát egész bátran lehet június 8—10-ikéig ültetni, és még szabad reményleni, hogy az is jó munkával még tökéletesen megérhet.

Nehány szó a dohánytermelőkhöz.

Irta: lovag Kleeberg Osvald, a tiszaroffi dohány-beváltó hivatal főnöke.

I.

Elvitázhatatlan tény, hogy iparnövényeink között első helyet a dohány foglalja el, okos szerű kezelés mellett pedig a legnagyobb jövedelmet nyújtja. Hogy pedig ezt elérhesük, a kellő szakismerettel kell bírnunk, mert enélkül, mint a tapasztalat is bizonyítja, még a munkáltatásra fordított költségeket is alig fedezi.

A dohányügyi enquete-bizottság, 1882 szeptember hó 18—19-én Budapesten tartott ülésében kimondotta azt, hogy a dohánytermelés okos szerű fejlesztése czéljából, az egyes dohánytermelő körzetekbe vándortanítókat küldessenek ki oly czélból, hogy a termelés minden mozzanatát éber figyelemmel kísérvén, a termelőket oda terejék, miszerint az eddig követett régi, megrögzött szokásokkal szaktívan, a vándortanítók szakszerű és gyakorlati oktatásából győződjenek meg arról, miszerint a dohánynak okos szerű kezelése, valamint a minőség emelésére irányuló törekvés, mely egyszerű a kincstár érdekét előmozdítja, másrészt a termelőknek sokkal több hasznót ad, a mellett nemzetgazdasági szempontból véve is fontos; mert a dohánynak okos szerű termelése és kezelése által a magyar dohányjánk hírneve is emelkedik.

Ugyanis már régen tapasztaltam, de harmadévi vándortanítói működésem alatt meggyőződtem arról, hogy olyan dohánytermelő is, kik műveltségüknel fogva képesek belátni az okos szerű dohánytermelés és kezelés előnyeit, ezen előnyöket költséges beruházásokkal, odaadó buzgalommal és erős akarattal igyekeznek megszerezni, még sem sikerül nekik, mert a kezelést tökéletesen nem ismerik; ezáltal

szintén igen jól kezelt dohány is, de legjobban kilátászik a fermentáció hiánya az Ehrlich Salamon ur által kiállított fegyverneki dohányon,...

Nagyon jól kezelt és valójában igen szép dohányokat állított ki Tornyai Schosberger Zsigmond ur a szecsői és sz.-tornyai gazdaságából; itt meglátászik a régi célszerű tapasztalás,...

De ezzel egész ellentétben állított ki Tornyai Schosberger Henrik úr, amennyiben nem tudni, hogy a termelők melyik megyében laknak; a dohányon ezt meg nem ismerhetni,...

A fumei tengerészet is állított ki egy néhány fajta külföldi dohányt. — Virginia, mely nagy, hosszú, simitatlan csomagban van; épen ily kötésben látni a kentucky óriási hosszú,...

Albrecht főherczeg kiállításra, melyet saját pavilonában mutat be, nagyon érdekes és gazdag. Ezuttal csak egy néhány tárgyra szorítkozom. Itt van a sokoldalú faiparra, egy 200 éves tölgye, cser, makk, gubacs terménye;...

V e g y e s .

Felkérjük azon t. előzetelőket, a kiknek előzetelőik f. hó elsejével vagy már előbb lejárt, hogy az előzetelőt mind előbb meghosszabbítani sziveskedjenek,...

Előzetelőket minden hó 1-től elfogadunk.

Vidéki tudósítások a dohány állásáról.

Nagy-Becskerekéről írják: E kerülteben a dohánytermesztés most nagyon alászállott, dohánytermesztő községek száma 2 magyar és 2 német községből áll. A magyar községekben, kik dohánytermesztéssel foglalkoznak jelenben is, azok maradékai, kiket a torontálmezei nagyobb földes urak e század elején birtokaikon,...

Nagy termelőink nincsenek jelenleg, azok is, kik ezelőtt izek itt a dohánytermelést, azt feleseknek adták ki, a természettel egyáltalában semmit sem gondoltak, mivel ahhoz nem is értettek, azt csupán a föld forgatása, javítása végett tették, mint fájdalom, Magyarországon most már sok helyen nem magáért a dohánytermesztésért, hanem az éppén itt jelzett cél végett izek az. A mi dohány-kerteseink legnagyobb részben mind vagyonlanok, tudatlanok, s más földjét művelik, ily természetesen munkával nagyon túl terhelve lévén, e miatt csak a dohányművelés szenved,...

Végül még csak annyit jegyzek meg, hogy szerény nézetem szerint a »Dohány Ujság«-ra nagy feladatok várnak, amennyiben egy ily szaklap közökben forogván, kiválólag alkalmas arra, hogy dohánytermetesztőinket a természetes körül arra, a mi előnyös, oktassa, figyelmeztesse s a hibás eljárás káros következményeit kimutassa,...

Méhes József, kir. Joh. hiv. kezelő, Tisza-Roffról. máj. 17-iki kelettel illetékes helyről írják nekünk: A dohányültetés nálunk nagyban folyik — s kitünő sikerrel. Egy kanál víz sem kell hozzá, ha az idő kedvez, és e hó végén az ültetést befejezzük.

A vándortanítás sikerrel halad előre, mint azt előre lehetett látni. A termelők belátják, hogy leginkább saját érdekében tesznek, ha meghallgatják a tanítót s követik annak utasításait és tanácsait.

Joggal lehet feltelni, hogy működésük eredménye az idej dohánytermésére is — habár csak kis mértékben is — észrevehető lesz.

Érsemjéről szintén jó híreket vettünk. Innen ugyanis máj. 14-iki kelettel írják: Az idén nálunk palánta elegendő van. E hét elején általában, sőt egyesek már a mult hét elején hozzáfogtak az ültetéshez és ez a mostani folytonos esőzések folytán kedvező auspiciumnok mellett kezdődött meg s ha ezután is ily kedvezően szolgál az időjárás, akkor jó termésnek nézhetünk elébe.

Beküldetett. Vettük a m.-óvári gazdasági akadémia szökött évkönyvét Dr. Rodiczky Jenő igazgató szerkesztésében. Az évkönyv az akadémia elmúlt évi működését, a tanulók számát stb. adja elő.

Triestzi általános biztosító társaság (Assicurazione Generali). Lapunk hírtelményi rovatában közöljük ezen 1881-ben alapított, nemcsak legérgebb, hanem egyszersmind a legnagyobb biztosító intézetekhez tartozó társaság 1884. évi, immár 53. évi zárszámadását és mérlegét. Az öszdj. és illeték-bevétel a most lefolyt évben, az öszes biztosítási ágakban, kitett 13,75,097 frt 20 krajczár, a tőkék kamata fejében pedig bevételvezetelt 1,200,518 frt 63 kr. Az 1884-ik évben 42,543 káresztben kifizetett károszszeg 8,637,596 frt 13 kr, s így a Generali alapitása óta 588,551 káresztben, 178,423,338 frt 51 krajczár kártérítést adott. Az 1,644,965 frt 25 krajczár kimutatott bő nyereségből első sorban is az ez irányban, igen óvatossági elöszabályok intézkedésének megfelelőleg, a 316,296 frt 8 krajczár értékű papírnyereség az arfolyam-hullámzások fejedetere alakított tartalékokhoz csatolattott, mely ennek folytán 845,574 frt 93 krajczárúra emelkedett; továbbá 300,000 frt az ingatlan tartalékhoz iratott, mely ez által 707,145 frt 65 krajczárú parrott. Habár a jégbiztosítási ágak 154,244 frt 38 krajczárú nyereséget mutatott fel, mégis keresk öszszében 200,000 frt fordítottat jégbiztosítási tartalékalakítására, melynek az a rendeltetése, hogy ezen igen veszélyes biztosítási ágban a rosszabb évek terhesebb vesztesége ellen némi fedezetet nyújtson. A díjtalék 1 millió 100,200 frt 30 krajczárú parrott, ugy, hogy az 1884. évi december 31-én 20,176,592 frt 39 krajczárú tekintélyes öszszeg ért el. Az intézet öszes biztosítási alapjai ezek szerint, a lefolyt évben 1,974,521 frt 91 krajczárú parrott és kitesnek részenyitökében és készpénz tartalékokban 31,490,875 frt 82 krajczárú, mely is mint az a közzétett vagyon-kimutatás igazolja, teljesen jó értékben van elhelyezve. A tartalékokhoz ily busas gyarapítása mellett is, az intézet abban a helyzetben van, hogy a 315 frt befizetett részenyék után 300 frankot vagyis 120 frt aranyban fizet öszszelékül. Az intézet üzletének folytonos haladását és tartós fejlődését nagy mértékben elősegíti a már birt biztosító átlag. Az elemi biztosítási ágban jóvő években esedékes díjkötevények 21,066,641 frt 33 krajczárú mennek az életbiztosítási ágban pedig 1884 évi december 31-én 83,174,458 frt 78 krajczárú tőke volt biztosítva.

Szerkesztői üzenetek.

Dr. Tery özőn min. fogalmazó urnak Budapest. A beküldött közleményt köszönettel vettük s bár már kissé megkészt a dolog jóvő számunkban megkezdjük közlését. Seligman Gusztáv beváltóhivatali tiszt urnak Barcs. Szőlőmi fogják, Jelen számunkból tér szűke miatt maradt ki.

Felölös szerkesztő és kiadó tulajdonos:

Daróczi Vilmos.

AZ ASSICURAZIONI GENERALI VAGYONÁLLASA 1884. december 31-én

Table with columns for VAGYON (Assets) and TEHER (Liabilities), subdivided into A, B, and Összesen (Total) for each category. Includes detailed financial data in forint and krajczár.

A 66. sz. szab. Assicurazioni Generali központi igazgatósága Triestben: Dr. Maurogato I. báró Burgoyne József, báró Réilly Ambr. Segré V., Dr. Calabi R. Goldschmidt Lipót. A vezető: Mareo Reano. — Magyarországi vezetőségének Budapeston az intézet saját házában Dorottya-utca 10. sz.